

REMISSVAR

2019-06-18

Dnr: BO 2019-0176

Socialstyrelsen
socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet (dnr 4.1–640/2019)

Barnombudsmannen har beretts möjlighet att kommentera Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Vi beaktar även de allmänna kommentarerna och rekommendationerna till Sverige från FN:s kommitté för barnets rättigheter (FN:s barnrättskommitté).

Allmänt om förslagen

Barnombudsmannen instämmer med bedömningen att utifrån den kunskap som finns om ohälsan hos barn och unga i samhällsvård är det rimligt att det finns ett nationellt regelverk som anger vad en hälsoundersökning ska innehålla. Barnombudsmannen är därför mycket positiv till att Socialstyrelsen tagit fram detta förslag till föreskrifter och att förslaget genomgående lyfter fram barnrättsperspektivet och betonar barns delaktighet i undersökningarna.

Barnombudsmannen har senast i sin årsrapport 2019¹ påpekat att hälsan hos de placerade barnen är alarmerande dålig och att det finns brister vad gäller den hälso- och sjukvård som dessa barn får, som även Socialstyrelsen påvisar i sitt underlag. Vi har också i vårt arbete träffat barn som exempelvis trots att de saknar rätt till hälso- och sjukvård eftersom de är omhändertagna enligt LVU.² Barnombudsmannen betonar vikten av att alla placerade barn har rätt till en god hälso- och sjukvård på lika villkor.

¹ Barnombudsmannen, Vem bryr sig? Barns röster om att växa upp i den sociala barnvården, 2019.

² Barnombudsmannen, Vem bryr sig? Barns röster om att växa upp i den sociala barnvården, 2019, s. 47.

Enligt barnkonventionens artikel 24 har alla barn rätt till bästa uppnåeliga hälsa och denna rättighet gäller också de som är i samhällets vård och de vars hälso- och sjukvårdsbehov tidigare försumrats. Enligt FN:s barnrättskommitté är Sverige skyldigt att säkerställa att alla barn har tillgång till primärvård av god kvalitet.³ Detta inkluderar även förebyggande vård och hälsofrämjande åtgärder. Barnombudsmannen anser att de föreslagna föreskrifter och allmänna råd kan bidra till en mer jämlik vård av god kvalitet och därigenom förbättra de placerade barnens hälsa.

Konsekvensutredningen

17. Ikraftträdande, övergångsbestämmelser och informationsinsatser

Barnombudsmannen ser positivt på att Socialstyrelsen avser att genomföra riktade informationsinsatser till berörda aktörer, som till exempel samtliga regioner. Vi instämmer i att det även är viktigt att kunskapen om hälsoundersökningar av placerade barn och unga ökar hos socialtjänsten. Att placerade barn blir utan hälsoundersökning kan innebära att Sverige inte följer sin skyldighet att ge alla barn tillgång till den vård de har rätt till enligt barnkonventionen.

FN:s barnrättskommitté är tydlig med att barn behöver få information och i det bör det ingå lämpliga upplysningar om barns rätt till hälsa, statens skyldigheter samt hur och var information om hälso- och sjukvård finns tillgänglig.⁴ Barn som placeras har rätt att få information om vad de kan förvänta sig av vården och vilka rättigheter de har. Barnombudsmannen ser således också behov av att komplettera det informationsmaterial om barns rättigheter som idag ges till barn som placeras med särskild information om hälsoundersökning och vad den innebär och syftar till.

Föredragande i ärendet har varit Janna Kokko, utredare.

Elisabeth Dahlin
barnombudsman

---

³ FN:s barnrättskommitté, Allmän kommentar nr 15 (2013) Barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa punkt 73 b.

⁴ FN:s barnrättskommitté, Allmän kommentar nr 15 (2013) Barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa, punkt 59.